

Balatonszemes gótikus temploma

2009 május 24. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [1](#)

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Magyar Nemzet szombati magazinjának egyik legérdekesebb sorozatát közöljük le folytatásokban, melyben a remek Ludwig Emil megmutatja nekünk a rejtőzködő Magyarország eldugott kincseit, melyek mellett sokszor figyelmetlenül elhaladunk a mindennapi rohanó életünk során. Vigyázzunk ezekre a páratlan kincsekre, hiszen ezek a kincsek alappillérei szeretett Hazánknak.

A kedvelt balatoni fürdőhely, Szemes az 1332 és 1337 közötti években összeírt pápai tizedjegyzékeken „Scemes”-ként szerepel, templomának papja évenként 40–60 dénár dézsmát fizetett. A tó fölé emelkedő lankán keletkezett falu neve vagy az Árpád-korban még megvolt belső védvonal részemeire, a fontos parti utat vigyázó királyi fegyveresekre, vagy a balatoni halászat régi módszerére, a vonuló halrajok magasból történő figyelésére utal. A XII–XIII. században élt szemesiek emlékét megőrizte az első templom maradványa is, amely a kikötőbe vezető utcán lévő plébániatemplom déli falában látható.

E kis román kori téglatemplom a gótikus szentély helyén állt, csekély falrészletéből egy alacsony lábazat- és párkányszakasza, valamint egy tölcserablak töredéke maradt meg. Az egyház történetét ismertető Kiss László szerint 1320 táján egy Raholczai nevű földesúr építtette át a templomot gótikus stílusban, megtoldva az új hajóval, amely négy és fél méterrel rövidebb volt a mostani hajónál. (Nyugati végfalát megtalálták a padlózat alatt.) Az arányosan hosszúkás épület végül az 1500-as évek első negyedében alakult ki ma is látható formájában. A három boltszakaszos hajó oldalát és az alig keskenyebb kétszakaszos, sokszögzáródású szentély sarkait lépcsőzetes támpillérek gyámolítják. Eredeti – a török időkben elenyészett – csúcsíves boltozata helyébe stukkódíszes fiókos dongaboltozat készült a barokk kori renoválásakor. Elpusztult a déli oldalon nyíló gótikus kapuzata, viszont épségben megmaradtak a szentély kőoszlopablakjai a gót stílusú, faragott kő mérművekkel, amelyeket az 1960-as évek második felében bontottak ki a XVIII. századi ráfalazásokból. Egy boltozati zárókövet utólag a gyóntatószék mellett falaztak be. Az északi hajófalon látható a szemesi templom ritka nevezetessége: egy tisztán reneszánsz kőfaragvány. A sokáig pastoforiumnak – szentségtartó fülkének – vélt falidísz kétoldalt jón fejezetű, lapos pillérek keretezik, amelyeket kettős, élszedéses szemöldökpárkány köt össze. Az alsón három szárnyas kerubfej sorakozik, a felső félköríves orommező talpát képezi, amely gazdag növényi ornamentikával övezett kagylómotívumot foglal magában. Az értékes faragvány Gergelylakai Buzlai Mózes nevéhez fűződik. Mátyás király kedvelt udvari embere – egykori főajtónállója – készítette 1517-ben, amikor Szemes földesuraként megnagyobbította a templomot. A XVI. században leánya, Buzlai Katalin házassága révén Báthori Györgyre szállt a község birtoka és kegyurasága, majd a hódoltság után a Hunyady család lett Szemes földesura. A család emlékét őrzi a barokk Hunyady-kastély a hatalmas magtárral. A közelében áll a szintén a XVIII. századból megmaradt híres postakocsi-állomás.

A község különös építészeti látványossága az úgynevezett Bagolyvár, amely egy középkorból itt felejtett lovagvár romantikáját idézi 1900-ból; sokak szomorú zarándokhelye a falu temetőjében a múlt századi színészkirály, Latinovits Zoltán (1931–1976) sírja.

Ludwig Emil, mno.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyaláizról tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló
